

11. 1732 20 / 24
B. C. D
DISSERTATIONIS ACADEMICAE
QVA
NECESSITAS REVELA
TIONIS DIVINAE

A PRIORI DEMONSTRATUR
SECTIO POSTERIOR
IPSAM EXHIBENS DEMONSTRATIONEM

QVAM
CONSENTIENTE AMPLISSIMO PHILOSOPHORVM
ORDINE

PRAESIDE
M. CHRISTOPH. LVDOVICO
OBBARIO

AVLEB. THVR.
IN AUDITORIO PHILOSOPHICO

AD D. MART. M DCC XXXII
PVBLICAE ERVDITORVM DISQVISIONI
EXPONIT

6529
WOLFFGANG. HENRICVS GRAVN
OBERGRAEFFENH. MISN.
REV. MIN. CANDID.

VITEMBERGAE
LITERIS SCHLOMACHIANIS

DISSSERTATIONIS ACADEMICAE
DE
NECESSITATE REVELATIONIS
DIVINAE
A PRIORI DEMONSTRATAE
SECTIO POSTERIOR
IPSAM EXHIBENS DEMONSTRATIONEM

CONSENTIENTE AMPLISSIMO PHILOSOPHORVM
ORDINE

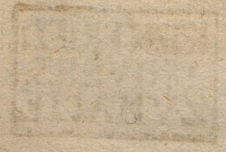
PER RESIDVVM
M. CHRISTOPH. LUDOVICO
OBBARIO

IN ACADEMIA PHILOSOPHICA
ALBERTINA

MDCCCXXXIII
PUBLICE EXPOSITVM IN DISQUISITIONE
EXTONIT

WOLFGANG. HENRICVS GRAVW

LEIPZIG
PUBLICE EXPOSITVM IN DISQUISITIONE
EXTONIT

DE
NECESSITATE REVELATIONIS
DIVINAE
SECTIO POSTERIOR.

§. XXXI.

Vicquid non habet causam extra se, undependet, existit a semet ipso, et habet vires illimitatas, adeoque est infinitum, (§. 3.) et per consequens habet et possidet omnes perfectiones possibiles. (§. 13.) In mundo nullas, saltem absolute tales, uel exiguas admodum deprehendis perfectiones, omnia sunt limitata terminisque circumscripta, plurima composita et materialia, mundus igitur habet causam extra se, unde dependeat et unde ita

limitatus sit, necesse est. a)

§. XXXII. *Mundus* est totum hoc uniuersum, seu complexus omnium omnino rerum creatarum. Constat igitur ex pluribus, quae tamen harmonice inter se conspirant, saltem conspirare debent, et mutationibus est obnoxius. Est igitur limitatus et finitus, et habet causam sui extra se. (§. 31.) Haec causa non potest esse limitata, est enim stupendae magnitudinis ac sapientiae opus, E. est illimitata. Solus Deus est ens illimitatum et infinitum, (§. 3.) E. *Deus est causa huius uniuersi.*

§. XXXIII. Deus est sapientissimus, (§. 9.) nihil ergo facit frustra et sine sufficiente ratione, creauit igitur mundum ob certum finem. Finis ultimus omnium actionum entis intelligentis est felicitas, Deus omnes possidet perfectiones possibiles, (§. 13.) adeoque iam est felicissimus, (§. 15.) E. Deus mundum non creauit propter felicitatem suam. (§. 30.)

§. XXXIV. Finis ultimus omnium actionum Dei est amor sui ipsius et perfectionum suarum. (§. 30.) *Amor sui ipsius dicitur Philautia.* Quicumque uero agit ex *Philautia*, aut obtinere quae-

A 2

a) vid. Cel. Bülsinger Dilucid, Phil. de Deo, anima hum. et mundo §. 394, p. 427. ir. §. 187, p. 181.

rit aut conseruare perfectiones, aut intendit aliis manifestare et declarare perfectiones suas. Deus in se et ex se felicissimus est, et nihil turbare potest eius felicitatem, (§. 30.) hinc per creationem mundi nihil aliud intendere potuit, quam demonstrationem et manifestationem perfectionum ac felicitatis suae.

§. XXXV. *Gloria et maiestas Dei* est complexus omnium attributorum diuinorum, *suae* perfectiones Dei iunctim sumtae constituunt eius maiestatem. Cum igitur Deus per creationem huius uniuersi perfectiones suas demonstrare uoluerit, (§. 34.) patet, *demonstrationem gloriae et maiestatis diuinae esse finem proximum creationis mundi.*

§. XXXVI. Cum uero Deus, qui omnia fecit propter semetipsum, (§. 30.) *b*) et ex amore gloriae suae, (§. 35.) non indigeat illis operibus ad extra ad augendam uel conseruandam felicitatem suam, (per saepius demonstr.) potuit et uniuersum hoc non creare, creauit ergo libere, et absolute independenter, et a nullo principio extrinseco determinatus est ad creandum. Cum uero sit sapientissimus et omnipotens, creauit mundum optimum. Et quia contradictorium est, dari duo entia infinita, *creauit mundum limitatum et finitum.*

§. XXXVII. Deus est sanctus et uult nil nisi bonum, et auersatur omne malum, seu imperfectionem per se talem. (§. 16.) Limitatio est quidem imperfectio, sed relatiue tantum, non autem malum per se, possunt enim limitata in suo genere esse optima et perfecta. Peccatum uero est malum per se et ex sua natura; est enim reclinatio a uoluntate Dei, uoluntas Dei semper pro obiecto habet bonum, E. peccans, dum reclinat a uoluntate Dei, contraria appetit, i. e. mala per se. Deus creauit mundum optimum, (§. 36.) sed creare illum quidem potuit limitatum, at non peccaminosum, quia auersatur peccatum, E. *mundus peccato infectus non est optimus.*

Obiit. Si Deus creauit mundum optimum, sequitur quod mundus praesens, in quo est peccatum, sit optimus; mundus enim praesens est idem ille mundus, quem creauit Deus. Non sibi opponi potest mundus, ut olim perfectior, hodie imperfectior: sunt partes, sunt aetates eiusdem mundi perfectiores; sed non mundus unus et aiter, perfectior et imperfectior. c) Paucis
limi-

b) Prou. XVI. 4.

c) Bullfinger I. c. §. 142. p. 143.

limitatis omnia concedimus, salva manente thesi nostra. Deus creavit mundum optimum, mundus praesens etiam est idem ille mundus, quem creavit Deus, sed NB. quoad *substantialia et essentialia*, valde vero mutatus est in *accidentalibus, contingentibus, et quae a causis liberis dependant*. Facile etiam concedo, non esse mundum unum et alterum, perfectiorem et imperfectiorem, sed esse tantum aetates eiusdem mundi perfectiores. Sed quid inde? num ideo malum morale seu peccatum pertinet ad mundum optimum, ita, ut hic mundus non esset optimus, nisi in eo esset peccatum? non puto: hoc tantum sequitur, mundum hunc, non alium, olim fuisse optimum, hodie non. Dicis: sed *tota series omnium mutabilium simultaneousum et successuorum, atque inter se connexorum, constituit demum mundum*. Sed id ipsum est, de quo disputamus: cuilibet quidem dissentendi relinquimus libertatem, adsunt tamen, uti opinor, rationes sufficientes, quare hanc mundi definitionem admittere non possumus. Nonne enim Deus intra sextiduum, uti ex revelatione constat, *d*) creavit totum mundum? Rem illustrare placeat similibus, quibus ipsi utuntur dissentientes. In *ἀνθρώπων* quodam perpetuae dantur mutationes, quae omnes ita inter se sunt connexae, ut semper prior motus in se contineat rationem proxime sequentis. Iam quaerere liceat: anne machina ista perfectum constituat *ἀνθρώπων*, et omnia habeat, quae ad horologium requiruntur, quamprimum artifex operi extremam admovuit manum? an vero tota demum series mutationum simultaneousum, et successuarum, inter se connexarum constituat *ἀνθρώπων*? Sic Petrus est homo, siue consideretur ut infans, siue ut adolescens, siue ut senex, siue sanus sit, siue gravissimo laboret morbo. Sic *vulgari sensu*, ad do et genuino, *mundus hic non desineret idem esse, nisi alia quaedam in eo evenirent, quam eveniunt*. Et in *sensu diuiso* (ubi sc. non hunc ut hunc, ut sic et non aliter determinatum spectas, s. d) ubi mundi praeteritum statum tantum attendis, et quae ex illo consequi possint (nisi forte non consequantur actu) potest etiam proprie dici et philosophice, quod *possit hinc omnibus antecedentibus alia fieri in mundo nostro possint, (addo: et ex intentione Dei fieri deberent) quam quae sunt, nisi non fiant alia, quam quae sunt*. e) Mutationes itaque et eventus mundani, quae eveniunt in mundo, non confundendi sunt cum ipso mundo.

A 3

§. XXXVIII.

d) Gen. II. 1. 2. coll. c. I. 37.

e) Bullinger, l. c. et Cl. Hollman, Instit. Phys. §. 112. p. 92.

§. XXXVIII. Deus per creationem mundi demonstrare uoluit gloriam suam, (§. 35.) E. cognosci debuit illius gloria ab aliis. Cognitio perfectionum praesupponit ens ratione et intellectu praedictum, tale ens ante creationem non extitit, praeter Deum; Deus uero sibi ipsi gloriam suam manifestare non potuit, *manifestatio enim praesupponit ignorantiam rei manifestandae*, E. Deus creare debuit ens intelligens, cui maiestatem suam manifestaret ac demonstraret. Homo est ens intelligens, E. *Deus homini gloriam suam manifestare uoluit.*

§. XXXIX. Omnia creata sunt limitata, (§. 36.) E. et anima intelligens hominis est limitata. Limitatum potest esse, et in se est bonum, (§. 37.) Deus creauit non nisi bonum, E. Deus creauit intellectum hominis bonum. Peccatum est malum per se, et aberratio a uoluntate diuina, E. *Deus animam et intellectum hominis creauit sine peccato.*

§. XL. Deus uult ab hominibus cognosci, (§. 38.) qui uult finem, uelle etiam debet media, E. Deus homini sufficientes uires dedit, ut ipsum eiusque perfectiones legitime cognoscere possit. Ex cognitione imperfectionum nostrarum et perfectionum alterius oritur *submissio*; ex cognitione summarum perfectionum *adoratio*; quem adoramus illum submissis colimus. E. Deus uult ab hominibus coli et adorari.

§. XLI. Cognitio est uel *mediata*, uel *immediata*. *Immediata* Deus cognoscitur, si mentem hominis immediate illuminat, et ipsi quali immediatam sui cognitionem infundit; *mediate* uero, quando ex inspectione creaturarum huius uniuersi ad perfectiones creatoris colligitur. *Immediata* cognitio fit sine subsidio sensuum et per miraculum, *mediata* ordinarie ope sensuum. Quod fieri potest per uiam ordinariam, non debet fieri per miracula, Atqui Deus potest cognosci uia ordinaria, E. *Deus non uoluit cognosci per miracula.*

§. XLII. Demonstrari etiam hoc potest h. m. Deus nil facit frustra et sine sufficiente ratione, agit enim sapientissime (§. 9.) Ratio, cur Deus creauit hoc uniuersum, est demonstratio gloriae suae, (§. 35.) Demonstratio supponit ens intelligens, cui demonstretur, (§. 38.) Creaturae uero inanimatae et irrationales non sunt subiectum capax, cui demonstretur gloria Dei; sunt tamen creatae ad demonstrationem gloriae diuinae, E. esse debent media demonstrandi gloriam et maiestatem diuinam E. *Deus uoluit, ut homo maiestatem suam cognoscat ex inspectione creaturarum.*

§. XLIII.

§. XLIII. Deus creavit nil nisi bonum (§. 37.) E. creaturae omnes sunt bonae. Dantur gradus bonitatis, (§. 11.) E. una creatura melior est in suo genere, quam altera. *Bonum est, quicquid nos nostrumque statum reddit perfectiorem, seu, quod idem est, quicquid fini est conveniens: melius igitur est, quicquid plus facit, plus contribuit ad finem obtinendum. E. illae creaturae sunt optima, ex quibus maxime et clarissime elucescit gloria divina.*

§. XLIV. *Libertas est facultas eligendi optimum, (§. 21. et 23.)* E. libertas versatur circa bonum et malum, circa minus bonum et maius bonum. Datur ratio sufficiens, cur aliquid sit bonum vel malum, sit maius bonum vel minus bonum. Voluntas est inclinatio versus bonum, utrunque cognitum. (§. 10.) Voluntas igitur nil appetit sine praevia cognitione intellectus. Intellectus cognoscit rationes, cognoscit igitur, quid sit melius. Quicquid intellectus iudicat esse optimum, illud appetit voluntas, E. *homo creatus est cum libertate.*

Observatio: Libertas vera non potest versari circa mala, ut mala, neque circa maius malum et minus malum, nempe *morale*. Sed id ipsum est abusus libertatis, quando quis ex duobus malis moralibus eligit minimum. In malis quidem physicis hoc valet, ibi enim semper bona sunt mixta malis, in moralibus non item, nisi ex accidenti. Hinc regula; *non sunt facienda mala, scilicet moralia, ut inde eveniat aliquid boni.*

§. XLV. Intellectus hominis est limitatus. (§. 39.) itaque non potest sibi omnia possibile repraesentare actu simultaneo, repraesentat igitur sibi res extra se positas successiue. Nihil est in intellectu, quod non antea fuerit in sensibus, (per exper.) repraesentat igitur sibi res extra se positas subsidio sensuum. Sensus sani legitime adhibiti non fallunt, repraesentare igitur sibi potest res, ut in se sunt et sua natura, i. e. *vere*. *Veritas enim est conuenientia sensationum cum re.*

§. XLVI. Repraesentatio intellectus est successiua et sensualis, (§. 45.) Repraesentatio sensualis clara quidem est, sed confusa: qui itaque rem tantum sensualiter cognoscit, ille nondum omnes distincte nouit characteres speciales, quibus res ab omnibus aliis rebus quouis tempore discerni potest. E. nondum distincte nouit, num haec res melior sit altera. Ideo uero nobis data est ratio. ut bonum a malo discernamus, et semper optimum eligamus, E. ho-

mo non subsistere debet in prima repraesentatione sensuali, aut agere secundum eandem, *sed*, attente considerando omnes notiones partiales et partes minimas rei, *successive maior cognitionis gradus distinctaeque ideae sunt acquirendae.*

§ XLVII. Deus creavit hominem bonum, et sine peccato, (§. 39.) creavit tamen illum limitate, ut res extra se positas successively et ope sensuum cognoscere debeat. (§. 45.) Cognitio sensuali est confusa, (§. 46.) adeoque iudicium secundum eam institutum potest esse erroneum. Voluntas agit secundum repraesentationem intellectus; haec, si est erronea, aut sinit nobis bonam, tanquam malam, aut malam tanquam bonam. Quicumque appetit malum sub specie boni, aut auerfatur bonum sub specie mali, ille agit contra intentionem Dei, *E. peccat. Patet igitur; hominem creatum esse cum potentia peccandi, licet remoti.*

§ XLVIII. Deus per creationem mundi intendit demonstrationem gloriae suae, (§. 35.) intendit igitur, ut homines illam cognoscant, (§. 38.) deditque hominibus sufficientes vires illam cognoscendi, (§. 40.) *E. si viribus concessis recte utuntur, cognoscunt Deum eiusque perfectiones actu. Deus habet omnes possibiles perfectiones actu, (§. 13.) et est summum bonum. Cognitio boni parit laetitiam, summi boni, summam. Voluntas appetit bonum ab intellectu cognitum, vult ergo cum eo uniri et eius particeps fieri, E. homo eligit media ad illud perueniendi. Quo distinctior cognitio boni, eo maior est appetitio illius; eo promptius utitur quis mediis ad illud perueniendi. Media, ad summum bonum acquirendum conducentia, ipsa debent esse bona, E. statum hominis perfectiorem reddunt. Deus non vult aliqualiter cognosci et adorari, sed perfecte et summo gradu. Perfecta cognitio summi boni parit perfectam laetitiam, perfecta laetitia non est momentanea et temporaria, sed durabilis. Felicitas hominis consistit in statu durabilis gaudii, E. cognitio perfecta perfectionum Dei facit hominem felicem. Patet igitur, quod Deus per creationem mundi etiam secundo intenderit felicitatem hominis summam. Hinc concrescit etiam hominibus appetitum infinitum felicitatis suae, seu, quod idem est, perfectae cognitionis summi boni, quod est Deus.*

Notanter dico, felicitatem hominum esse tantum finem secundarium creationis huius uniuersi, si enim esset finis primarius, sequeretur,

tur, quod Deus homines ob peccata non posset punire, aut aeternum damnare. Sic nulla locum haberet satisfactio, sic omnes poenae nil aliud essent, quam extrema Dei remedia, homines e statu miseriae eripiendi, et statui pristino felici restituendi, sic damnatio impiorum non esset aeterna. Quam sententiam, in iustitiam Dei summam maxime iniuriam et blasphemam, omnes fouent Indifferentistae, empectae et Epicuraci. Ex omnibus unicum adduxisse sufficiat *Democritum*, cuius uerum nomen est *Iob. Conrad Dippel*. qui uti in omnibus suis scriptis, ita inprimis in *Demonstratione sua Euangelica &c.* (melius: diabolica) totus in eo est, ut iustitiam Dei summam, Christi satisfactionem, et aeternitatem poenarum infernalium neget et ludibrio exponat, uid. inprimis *Quaest. 14.* ubi: Ob nicht Gott in der über die Menschen gebrachten Sündfluth das äußerste Mittel seiner Liebe vorgekehret, den Geist mit Gewalt aus dem Verderben der irdischen Lüste zu reißen, und die Ungläubigen in dem Gefängniß nach dem Tode durch Gericht und Gerechtigkeit bequem zu machen, seiner Stimme zum Heyl einmahl besser zu gehorchen? Et *quaest. 57:* Ob nicht, wenn in der Schrift von Belohnung der Gläubigen und Bestrafung der Ungläubigen in und nach diesem Leben Meldung geschieht, in beyderley Stücken kein eigentlicher Lohn oder Vergeltung -- angezeigt werde. Und ob nicht Gott bey denen, die da abweichen, als ein treuer Medicus, harte Mittel der Liebe brauchen muß, der Sünde in ihren Ausbrüchen zu wehren, und die verirrte Creatur gleichsam in einem Gefängniß zur Erkänntniß ihres äußersten Elendes, und zum Hunger und Durst nach den wahren Gütern zu bringen? Ob folglich nicht alles, was in Gott als Gerechtigkeit concipiret, und in der Schrift in Absicht auf die creatur gefaget wird, sich wiederum in den concept der Liebe reducire und auflöse? Et huc redeunt omnes reliquae quaestiones, et totum Systema *Democriti*, quod unice fundatur in erroneo isto conceptu, finem *creationis primarium et unicum* fuisse felicitatem hominum perpetuam.

§ XLIX. Datur peccatum in mundo, quod tristis comprobatur experientia. Rarissime homines cognoscunt res, uti in se sunt, plerumque appetunt mala sub specie boni, plerumque, imo fere
 B
 semper

semper, auersantur bona sub specie mali. Deus creauit mundum sine peccato, (§. 37.) neque intendit peccatum, (§. 47.) E. peccatum non culpa Dei, sed culpa hominum uenit in mundum. Quomodo enim Deus sanctissimus, qui omne auersatur malum, posset uelle aut eligere peccatum? Esse hoc contradictorium, ipsa statim peccati definitio ostendit. Id quod etiam infra §. 52. pluribus demonstrabitur.

§. L. Deus homini sufficientes dedit uires ad finem in creatione intentum obtinendum. (§. 40.) Finis *primarius* est gloria Dei, *secundarius* hominum felicitas. Media sunt inspectio, consideratio et usus creaturarum. (per demonstr.) Deus hominis intellectum creauit finitum, repraesentant igitur homines sibi creaturas successiue. (§. 45.) Dantur gradus bonitatis creaturarum, (§. 43.) Deus semper uult optimum, uult igitur, ut etiam homines eligant optimum. Deus creauit hominem cum libertate, (§. 44.) E. homo potuit eligere optimum. Quando homo optimum eligit, agit secundum uoluntatem Dei, potuit ergo agere secundum uoluntatem Dei, E. potuit non peccare. Remanet igitur, quod homo sponte defecerit, et sua abusus libertate peccatum commiserit.

§. LI. Peccatum est actio contra legem, seu uoluntatem Dei suscepta. Deus concreauit hominibus infinitum felicitatis appetitum, (§. 48.) uult ergo hominis felicitatem. E. dedit sufficientia media ad felicitatem obtinendam. Deus intendit tantum *secundario* hominis felicitatem, (§. 48.) E. uoluit, ut media ad felicitatem obtinendam conducentia ita adhibeantur, ut gloria eius iis promoueatur. Si igitur media aliter adhibentur et in alium finem, peccatur contra uoluntatem Dei, E. si homines in ipsis mediis quaerunt felicitatem suam, peccant.

§. LII. Deus auersatur peccatum. (per demonstr.) Deus creauit mundum optimum, mundus peccato infectus non est optimum, (§. 37.) E. hic mundus non est optimus, adeoque nec sic, uti nunc est, a Deo creatus. Sed mundus hic, quoad substantialia, est idem mundus, quem creauit Deus, E. accidentaliter tantum mutatus est. (per superius demonstrata p. 17.) Accidentia sunt contingentia, mutari igitur possunt. Cum uero nihil fiat sine ratione, sequitur et mundi mutationem habere rationem. Mutatur aliquid aut

in melius, aut in peius, neutra mutatio a Deo dependere potest, decreta enim Dei sunt immutabilia, et si Deus mutaret consilium semel susceptum, aut non esset sapientissimus, aut non omnipotens. f) E. nec mundi mutatio, qua mutatus est in peius, dependet a Deo, *causa igitur mutationis quaerenda est extra Deum.*

Quaer. Cur Deus permiserit malum morale, seu peccatum, cum tamen illud ut omnipotentiae suae impedire potuisset? Acriter disputatum est hac de re, et variae uariorum sunt sententiae, pleraequetamen in Deum eiusque perfectiones uidentur esse iniuriae. g) Nos ἐπιπέσει eligimus, et ingenue ac sponte nostram profiteamur ignorantiam, satius esse exiltimantes, tacite et submissa mente uenerari summam Dei sapientiam, iustitiam et benignitatem, nostram deplorare miseriam, et grato animo agnoscere Dei misericordiam, qui nobis in uerbo suo reuelato sufficientia dedit media, ex hoc miseriae statu rursus eluctandi, quam imbecilli nostra ratione impudenter rimari mytheria Dei, quae Deus nobis uoluit esse ignota. Sufficit, Deum nolle et auerfari peccatum, sufficit Deum punire peccata, imo sufficit Deum permisisse peccatum. Sed quare? Quid tua hoc refert scire? Nos igitur pie ueneramur summam eius sanctitatem, dicentes: O altam sapientiae cognitionisque Dei opulentiam? quam penitus recondita eius iudicia! quam abstrusae sunt rationes! Quis enim domini mentem nouit? aut quis ei fuit a consiliis? h)

§. LIII. *Causa igitur mutationis mundi in peius, seu causa peccati, non est Deus: neque quaerenda illa est in nexu naturali mundi, siue in subordinatione perpetua causarum et effectuum naturalium mundi, haec enim dependet a Deo. Peccatum est actio contra uoluntatem Dei suscepta, E. causa est ens intelligens creatum: de lapsu et seductione diaboli nil cognoscit ratio sibi relicta, concludit ergo, causam peccati esse ipsum hominem. Deus intendit felicitatem hominis perpetuam, (§. 48.) E. omne peccatum obest felicitati, et statum hominum imperfectiorem reddit. Voluntas nil appetit nisi bonum, et quod statum hominis perfectiorem reddit, E. causa peccati est apparens felicitas, siue iudicium erroneum de bonita-*

B 2

1e

f) Num. XXIII. 19. 1. Sam. XV. 29.

g) conf. Fabricii Syllabum Scriptorum de ueritate religionis Christi, C. XV. p. 378. sqq. Grapii Theol. recens contro. C. VI. Qu. 5. p. 163. sqq.

h) Rom. XI. 33. 34. Eccl. XL. 13, Ier. XXIII. 18. Iob. XI. 7. XV. 8. Ps. XXXVI. 7.

re obiectorum, extra nos positum. Obiecta extra nos posita esse debent, ex intentione Dei, media felicitatis nostrae, (§. 51.) *E. iudicium de eis erroneum habemus, quando in iisdem ipsam quaerimus felicitatem.*

§. LIV. Felicitas hominum consistit in unione cum summo bono; summum bonum est Deus. Homines felicitatem suam quaerunt extra Deum in rebus creatis, (per exper.) agunt ergo contra Dei intentionem, et per consequens felicitatem suam non inveniunt, adhibent enim media fini suo contraria. Deus est sanctus, et uult nil nisi bonum, (§. 17.) est etiam iustus, et agit sanctitati suae conuenienter. (§. 20.) Finis creationis primarius est demonstratio gloriae, E. et sanctitatis suae. Demonstrat Deus sanctitatem suam, quando creaturis intelligentibus, contra intentionem suam agentibus, damnum infert, quod necessario sequitur ex actione contra uoluntatem eius instituta. Damnum ex actione contra legem suscepta fluens dicitur *poena*, E. *Deus ui iustitiae suae punire debet transgressores legis.*

§. LV. Habes *iustitiam Dei uindicatiuam* a priori demonstratam, en aliam demonstrationem non infirmiore: Omne damnum, illegitime illatum, est resarciendum. *Damnum* in genere est iactura quaelibet, ein Verlust. Iacturam capere possum *uel felicitatis meae, uel intentionis meae.* Damnum, priori sensu sumtum, in Deum cadere nequit, est enim perfectissimus, felicissimus, et sibi ipsi sufficiens. Quis uero negabit, si more humano loqui licet, Deum per peccata damnum capere intentionis suae, seriaeque uoluntatis ac praecepti? Damnum igitur hoc Deo resarciendum est ab hominibus: cum uero hoc ipsis sit impossibile, (per §. sq.) sequitur, *quod Deus illos punire debeat, et quod ipsi etiam iacturam accipere debeant felicitatis suae; iuxta illud tritum, quod non male hic applicatur; qui non soluis in aere, luat in corpore.*

§. LVI. Deus ui iustitiae suae punire debet legis transgressores, (§. 54. et 55.) *E. ui iustitiae suae non amplius uelle potest eorum felicitatem, nisi honor eius et iactura intentionis suae per actionem peccato equipollentem restituatur.* Qui non uult finem, neque uult media, *E. Deus ui iustitiae suae priuauit homines viribus ipsum perfecte cognoscendi et amandi, E. homines post lapsum Deum non possunt recte cognoscere et colere, in quo eorum consistebat felicitas; multo minus possunt honorem eius per actionem peccato aequi.*

aequipollentem restituere. Restitutio honoris seu damni alicuius, per actionem laesioni equipollentem, dicitur *satisfactio*. E. *homines Deo pro peccatis satisfacere non possunt.*

§. LVII. *Misericordia* est affectio animi, qua quis alterum ex miseriae statu cupit esse ereptum. Deus *ui iustitiae* quidem uult hominum infelicitatem, tanquam peccati poenam, uult tamen non absolute. Miseria enim hominum consistit in peccando et habitu peccandi, quia itaque Deus non potest non auersari peccatum, seu id, quod uoluntati suae contrarium est, necessario etiam uult hominum felicitatem, siue, ut non peccent, sed media legitima et fini suo conuenientia adhibeant. Vult igitur, ut illi liberentur ex statu miseriae, salua tamen satisfactione, quae iustitiae suae debetur, E. *Deus est misericors.*

§. LVIII. Demonstrari etiam potest *misericordia Dei a posteriori*: Deus conseruat homines adhuc post lapsum, idem uero finis est conseruationis, qui creationis, conseruat igitur omnes homines ideo, quia felicitet etiam post lapsum ab illis uult cognosci ac coli. Vult igitur tamdiu cognosci, quamdiu existunt homines: qui uero uult finem, uelle etiam debet media. Deus *ui iustitiae suae* priuauit homines, uel saltem priuari permisit, mediis et uiribus ipsum perfecte cognoscendi, (§. 56.) sed nunquam uelle potest cognitionem sui falsam et erroneam, et cultum falsum et erroneum; cultus enim Dei falsus et illegitimus est *idololatria*, adeoque peccatum. Vult igitur post lapsum ab hominibus recte cognosci, recteque coli. In recta et perfecta Dei cognitione, amore et cultu consistit hominum felicitas: uult igitur Deus hominum lapsum felicitatem, E. *est misericors.*

§. LIX. Deus uult ab hominibus recte cognosci, etiam post lapsum. (§. 58.) Homines post lapsum destituuntur sufficientibus uiribus Deum recte cognoscendi, (§. 56) cum igitur subiectum mediorum ordinariorum incapax sit, alia suppeditare debet media, quorum capax est; alias Deus uellet finem sine mediis. Iam per lapsum homo amisit uires concreatas cognoscendi Deum recte et perfecte, mediisque adeo naturalibus post lapsum destituitur, E. cum uires naturae deserierint, opus est gratia. E. *opus est peculiari et speciali reuelatione.*

§. LX. Sed fluit hoc etiam ex *miseriordia Dei*, uti a nobis explicata et probata est, h. m: Deus est misericors, et uult hominum lapsorum felicitatem. (§. 57.) Homines post lapsum peccant quotidie, agunt ergo contra intentionem Dei et propriam felicitatem, hinc felices fieri non possunt, quia eligunt media fini suo contraria. Quicquid Deus uult, uult seruo, uult igitur hominum lapsorum salutem seruo; cum igitur homines lapsi naturaliter et sibi relictis promoueant infelicitatem suam, Deus specialiter eos de miseria sua conuincere debet, iisque ueram manifestare felicitatis uiam. Haec specialis Dei manifestatio dicitur *reuelatio*, *E. opus est reuelatione*.

§. LXI. Et sic, ni fallor, solide demonstrata est *Necessitas Reuelationis diuinæ*, restat nunc, ut breuiter quidem, tamen sufficienter, enumeremus *adiuncta primaria et characteres*, quibus *uera Reuelatio diuina* a falsis, subreptitiis et fictis discerni possit; tanta enim huius ueritatis uis est et efficacia, ut nulla gens sit tam simmanis tamque barbara, quae non de illius necessitate conuicta quandam iactauerit reuelationis speciem. Dabimus uero eiusmodi characteres, qui *soli* competunt *reuelationi diuinæ*, et *semper*. i)

§. LXII. *Reuelatio est effectus Dei immediatus*; effectus Dei immediatus, qui per media naturalia ordinaria obtineri nequit, dicitur *miraculum*, *E. reuelatio sit, aut facta est per miraculum*.

§. LXIII. Deus nec fallere nec falli potest, est enim sapientissimus, (§. 9.) cum igitur reuelatio sit immediatus Dei effectus, sequitur, quod, quae reuelatio tradit, infallibiliter uera sint, *E. nunquam sibi uere contradicit reuelatio*. Contradictiones enim auctorem uel mendacii arguunt, uel erroris, quod, uel de Deo cogitare tantum, blasphemum est.

§. LXIV. Cum reuelatio eundem agnoscat auctorem, saltem primarium, quem ratio, et data sit ad emendandam et perficiendam naturam et rationem, sequitur, quod *reuelatio nihil continere possit, quod sanæ et emendatae rationi uere contrarietur, et cum ea pugnet; tales itaque de Deo eiusque perfectionibus tradat ideas, necesse est, quales*

*) de characteribus uerae reuelationis conf. *Gl. Rinini Diss. De Reuel. diu. §. 25. sqq. p. 25, sqq. et Buddens Philos. Pract. C. VI. §. 63. p. 194.*

quales ipsa ratio sana et emendata Deo dignas esse iudicare et confiteri debet. Sed patet simul ex eodem fonte, quia reuelatio defectum et hiatum cognitionis naturalis supplere debet, et quia finis reuelationis est manifestatio uiae salutis per naturam incognitae, et mediorum, quibus Deum nobis reconciliare et cum eo in gratiam redire possumus, quod etiam tradere debeat mysteria, seu res, quae sunt supra naturam, et ex lumine rationis cognosci nequeunt, licet eidem non contrariarentur.

§. LXV. Reuelatio instruit nos de uoluntate diuina, secundum quam vitam et actiones nostras instituere debemus. Voluntas Dei est sancta, et uult nil nisi bonum. E reuelatio nil nisi sancta tradere debet, et quae gloriam ac maiestatem diuinam commonstrant. Quae igitur reuelatio affectibus blanditur uiciosis, non est diuina.

§. LXVI. Perfecta etiam esse debet reuelatio diuina, et sufficiens ad salutem. Perfectum enim dicitur, quod ad finem obtinendum sufficit. Ostendat igitur, necesse est, talia media placandi Deum, quibus conscientia peccatis perterrita tranquillari possit. Ex perfectione fluit et Vniuersalitas reuelationis, quod reuelatio pertineat ad omnes homines, nullo excluso.

§. LXVII. Quia homines omnes, etiam simplices, ex reuelatione cognoscere debent ueram salutis uiam, quam ex sana ratione cognoscere non possunt, sequitur, quod reuelatio debeat esse perspicua, et captui hominum accommodata.

§. LXVIII. Habes et primarios reuelationis characteres: paucissimis adhuc inquirendum est in modum reuelationis. Reuelatio fieri potest, aut per immediatum alloquium, sed cum reuelatio debeat esse uniuersalis, et nemo probare possit eiusmodi immediatam Dei allocutionem, iudicat ratio, hunc non esse uerum reuelationis diuinae modum; aut per signa, imagines et figuras hieroglyphicas, sed cum eiusmodi signa aequae obscura sint, saltem simplicioribus et plebeiis, ac res signata, neque hic uerus esse potest reuelationis modus; (per §. 67.) aut per immediatam illuminationem et inspirationem.

§. LXIX. Immediata illuminatio seu inspiratio contingit aut omnibus, aut tantum quibusdam hominibus. Non omnibus eam contingere, experientia factis superque docet: *K*) E. quibusdam tantum

K) Fanatici hodierni, qui immediatam adhuc iactant inspirationem, et lumen aliquod internum 1) doctrinam suam miraculis confirmare nequeunt, 2)

tum. Cum uero res sit maximi momenti, et multi falso reuelationem iacent diuinam, cumque simplicioribus admodum difficile sit ueram a falsa discernere, optime concludit ratio, *Deo dignissimum esse, suum miraculis confirmare reuelationem.* Imo altius surgens, ac perpendens, admodum difficile esse uera miracula discernere a falsis, seu *mirabilibus*, (quia nemo omnes cognoscit uires naturae occultas) probabiliter colligit, Deum alicubi per uiros eiusmodi *θεοπνεύστους* litteris consignasse uoluntatem suam, ut demum homines *miseri normam haberent certam, immutabilem et infallibilem*, secundum quam uitam actionesque instituere debeant, ut placato Deo conscientiam tranquillare, et demum aeternum saluari possint.

§ LXX. *Datur igitur reuelatio diuina, seu doctrina ab ipsa speciali modo hominibus tradita, quae homines de summo bono instruit, mediaque ipsis sufficientia et rationi incognita suppeditat, quibus Deo satisfacere, cum eo in gratiam redire, eum recte cognoscere, ac demum aeternum felices fieri queant.* Sed quaenam est illa? Omnes clamitant gentes; nos habemus ueram reuelationem. Omnes uero illam habere non possunt; *una, perpetua et constans* est uoluntas Dei, E. necessario unica tantum est reuelatio diuina. Quaenam uero est ex his multis? num gentilium oracula, aut Muhametanorum Alcoranus, aut Iudaeorum Talmud, aut Fanaticorum recentiorum iactatae reuelationes diuinae immediatae, aut Scriptura Sacra Christianorum? Nihil hic certi cognoscit ac determinat ratio. Optimum consilium suppeditat Augustinus, dicens: *lege et iudica.* E uolue igitur omnes et attente perlustra, quae iactantur, reuelationes, et facile iudicare poteris, quaenam perfectionibus Dei sit conuenientissima, et ex qua maxime elucescat gloria et maiestas diuina. Sic facile inuenies, *quod sola Scriptura Sacra sit uerbum Dei, et quod uerbum Dei sit ueritas.*

tradunt aut talia dogmata, quae Deo eiusque perfectionibus indigna esse ipsa cognoscit ratio, aut 3) talia, quae iam ex sana ratione et Scriptura Sacra constant, E. iactatae eorum reuelationes immediatae mera sunt mendacia, et illusiones diabolicæ.

T A N T V M.

⊗ (o) ⊗

Wittenberg, Diss., 1732

VD 18

ULB Halle

3

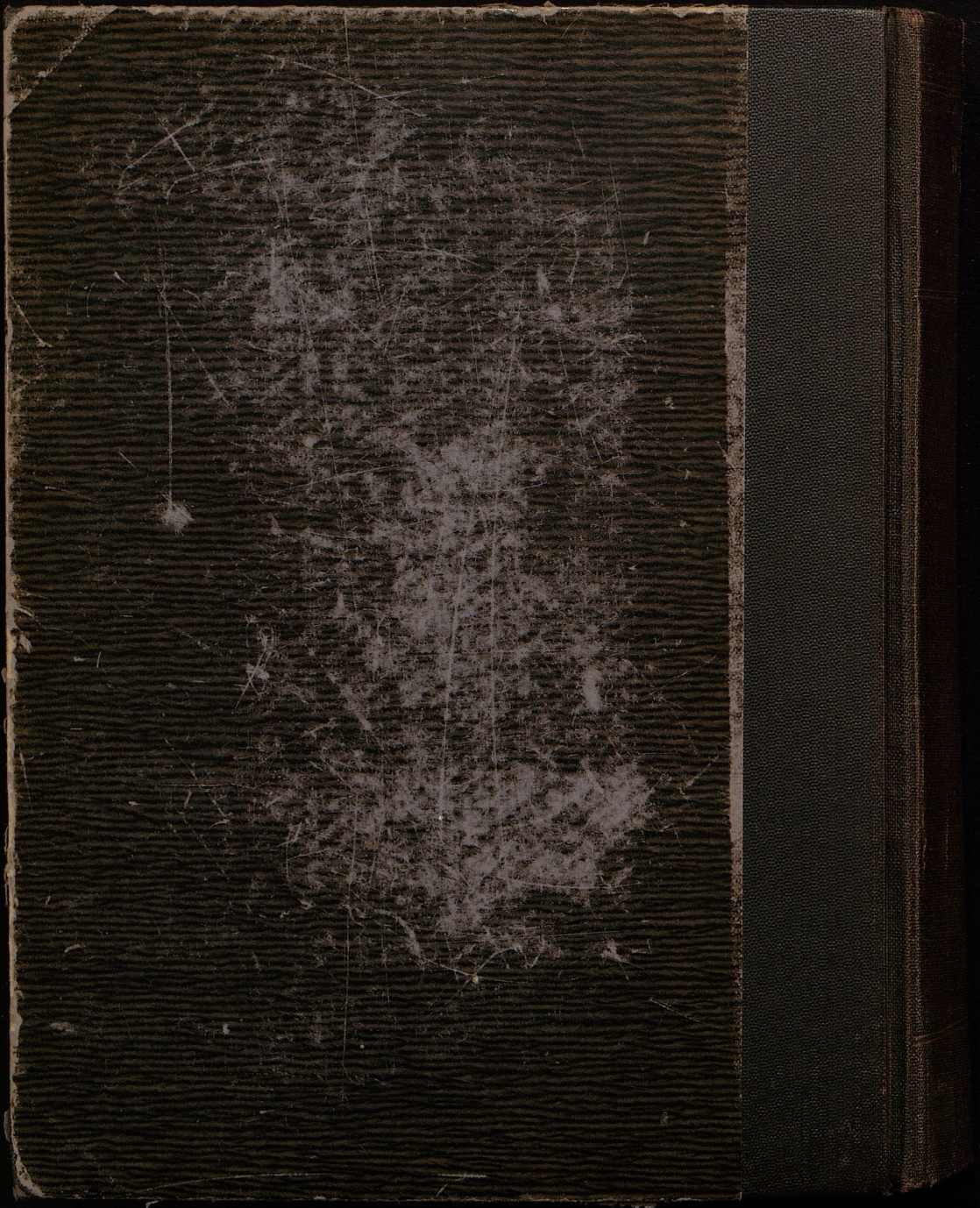
004 574 621

50-706

Nov. 1732 Schulverkäufte auf

11.

B. C. D 1772 20 24

DISSERTATIONIS ACADEMICAE
QVA
NECESSITAS REVELA
TIONIS DIVINAE
A PRIORI DEMONSTRATUR
SECTIO POSTERIOR
IPSAM EXHIBENS DEMONSTRATIONEM

QVAM
CONSENTIENTE AMPLISSIMO PHILOSOPHORVM
ORDINE

P R A E S I D E
M. CHRISTOPH. LVDOVICO
OBBARIO

AVLEB. THVR.
IN AVDITORIO PHILOSOPHICO

AD D. MART. M DCC XXXII
PVBLICAE ERVDITORVM DISQVISIONI
EXPNIT

WOLFFGANG. HENRICVS GRAVN
OBERGRAEFFENH. MISN.
REV. MIN. CANDID.

VITEMBERGAE
LITERIS SCHLOMACHIANIS

